

23. Rola państwa w gospodarce rynkowej

Wraz ze wzrostem cywilizacyjnym, rozkwitem państw i gospodarek, pobudzeniem międzynarodowej wymiany handlowej, progresie w obszarze produkcji oraz rozwoju świadomości rynkowej jednostek gospodarczych, zmianie uległa funkcja, wpływ i ranga państwa na rynku gospodarczym. Już na początku XXI wieku w niejednym, a wręcz w wielu krajach wysoko uprzemysłowionych i rozwiniętych, rola państwa jest bardzo istotna. Pomimo tego, nie ma ogólnej aprobaty, co do znaczenia w funkcjonowaniu gospodarki.

Adam Smith, ukazywał i referował otaczający świat, w którym niemal gospodarka rynkowa kierowała samą sobą, natomiast państwo miało mało istotne znaczenie. Często przytaczany jest francuski urzędnik, który zadał pytanie przedsiębiorcy, co on sam byłby w stanie zrobić, tak żeby wesprzeć i by jego wysiłek był pomocny. *Laissez nous faire* – zostawcie nas w spokoju – padła odpowiedź.

Współcześnie termin *laissez-faire* obejmuje politykę ograniczającą oddziaływanie administrację i gospodarowanie państwem, a także państwa na działanie gospodarcze. Nie powinna dziwić sprawa, że temat funkcji państwa w gospodarce nurtuje naukowców. W obserwacji teoretycznej wylaniają się z zasadnicze nurty – liberalny i interwencjonistyczny. Warto pamiętać, że są także inne koncepcje i kierunki, występujące w tej kwestii. Obecne koncepcje w większości są rozwinięciem albo powołują się na nurty główne. Myśląc o nurcie liberalnym powinniśmy wiedzieć, że jest wewnątrznie niejednorodny.

W tej koncepcji teoretycznej możemy wyróżnić przedstawicieli monetaryzmu (M. Friedman), nowej ekonomii klasycznej (R.E. Lucas, R. Barro), szkoły neoaustriackiej (F. Hayek), ekonomii podaży (A. Laffer, G. Gilder) czy teorii wyboru publicznego (J. Buchanan, G. Tullock, A. Downs, W. Niskanen). Myśl interwencjonistyczna obecnie jest pogłębianą przez inne kierunki teoretyczne. W ramach tego kierunku możemy się także spotkać z bardzo radykalnymi postulatami nacjonalizacji podmiotów gospodarczych i pełnej etatyzacji gospodarki.

Za interwencjonizmem:	Przeciw interwencjonizmowi:
<ul style="list-style-type: none">• konieczność zabezpieczenia systemu gospodarczego. Chodzi tutaj o stronę instytucjonalno – prawną,	<ul style="list-style-type: none">• w wyniku regulacji państwowych mogą pojawić się stany nierównowagi na rynku, a także zniekształcone

- niedoskonałość rynku i konkurencji,
- występowanie negatywnych efektów zewnętrznych (przestępczość, kataklizmy, zanieczyszczenie środowiska,
- występowanie wielu zjawisk: niepełne wykorzystanie mocy wytwórczych, duże wahania aktywności gospodarczej, inflacja, bezrobocie,
- istnienie dóbr publicznych, np. autostrady,
- istnienie dóbr niekorzystnych np. narkotyki i dóbr korzystnie społecznych np. szczepionki,
- powstawanie dużych różnic dochodowych i majątkowych, które nie są akceptowane społecznie,
- regulacja tempa wzrostu gospodarczego, zmiany strukturalne.

informacje,

- efektywność systemu gospodarczego może zostać zmniejszona na skutek biurokracji,
- wysoki koszt interwencjonizmu przy jednocześnie niewielkiej skuteczności działań,
- ograniczenie wolności jednostki i hamowanie oddolnej inicjatywy,
- nie działa ku dobru obywateli, lecz w swoim interesie.

Zadanie:

Pomyśl, że ktoś od pierwszych dni twojego życia planuje twoją przyszłość. Ogranicza twoje decyzje przeciwdziałając ewentualnym skutkom twoich działań. Odpowiedz na pytania:

- Kiedy taki interwencjonizm jest właściwy a kiedy nie?
- Czy zawsze będziesz posłuszny „doradcy” i kiedy powiesz „NIE”?